

ให้อิสระโรงเรียน ปลดล็อกปฏิรูปการศึกษา

🕒 นำเสนอเมื่อ 14 ก.ค. 2558

ให้อิสระโรงเรียน ปลดล็อกปฏิรูปการศึกษา

โดย...ชเนศน์ นุ่นมัน

กระแสหลักของประเด็นการปฏิรูปการศึกษารอบนี้ คือเรื่องการกระจายอำนาจบริหารจัดการและการกำกับดูแลจากกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ไปให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม ตลอดจนให้อิสระสถานศึกษาในการบริหารจัดการ ถึงขั้นกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ในฐานะประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบการกระจายอำนาจ เปิดประเด็นเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยระบุว่าที่ผ่านมาคณะกรรมการฯ เคยวางกรอบร่างยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาแบบเต็มรูปแบบ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาของ ศธ. โดยกรอบร่างยุทธศาสตร์การกระจาย อำนาจจะมีใจความสำคัญทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่

1. การจัดการรูปแบบการศึกษา โดยองค์กรจากภาคส่วนอื่นในท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาครัฐ ภายใต้แนวคิดการศึกษาสมัยใหม่คือการจัดการศึกษาไม่ใช่นาที่เฉพาะของรัฐเท่านั้น
2. แนวคิดการถ่ายโอนโรงเรียนขนาดเล็กให้กับท้องถิ่นจำนวน 1.5 หมื่นแห่ง จากทั้งสิ้น 3.5 หมื่นแห่งทั่วประเทศ โดยพุ่งเป้าไปที่ความพร้อมของท้องถิ่นที่รับโอนโรงเรียนไปด้วยว่ามีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากน้อยเพียงใด และการถ่ายโอนโรงเรียนจำเป็นต้องได้รับความสมัครใจจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนก่อนด้วย
3. ยกระดับให้โรงเรียนมีสถานะเป็นนิติบุคคลที่สามารถบริหารจัดการโรงเรียนได้ด้วยตัวเอง มีอิสระที่จะบริหารได้ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวางกำลังคน และงบประมาณ
4. ต้องมีการส่งเสริมกลไกจังหวัด สร้างความหลากหลายของสถานศึกษา และสร้างการรวมตัวกันเองทุกภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อเข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยคนในท้องถิ่น

วรากรณ์ ขยายความอีกว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปมองไปในทางเดียวกันว่า การปฏิรูปนั้นยากที่จะประสบความสำเร็จหากฝากความหวังไว้กับรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยเฉพาะกรณีอำนาจการบริหารเดิมที่ทิ้งปัญหาหลายเรื่องไว้กับระบบการศึกษา

“ยกตัวอย่างโรงเรียนที่มีศักยภาพในการจัดการตัวเอง เรื่องหนึ่งที่เป็นปัญหามากก็คือการบรรจุครูชุดเขยครูที่เกษียณ แม่โรงเรียนนั้นๆ ทราบว่าตำแหน่งครูในโรงเรียนของตัวเองจะวางลงด้วยเหตุผลดังกล่าวลวงหนานานนับปี

แต่ผ่านพ้นไปหลายเดือนก็จะไม่สามารถหาครูมาแทนได้ทันกับที่ขาดไป
ซึ่งผมเชื่อว่าหากโรงเรียนที่พร้อมหรือโรงเรียนต้นแบบได้บริหารตัวเองก็จะสามารถก้าวข้ามสิ่งที่ติดขัดอยู่
พัฒนาคุณภาพไปได้แบบก้าวกระโดด” วรากรณ์ กล่าว

อย่างไรก็ดี การผลักดันให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลมากขึ้น
อาจมีคำถามว่าจะประสบปัญหาเรื่องการทำกับดูแลด้านคุณภาพหรือไม่
ซึ่งวรากรณ์มองว่าเป็นเรื่องที่สามารถออกแบบระบบตรวจสอบเข้าไปกำกับดูแลได้

“อีกเรื่องคือเราต้องเปลี่ยนระบบการรับผิดชอบจากการบริหารงานจากกระทรวงมาจนถึงตัวเด็ก
ที่ผ่านมาต้องผ่านนโยบายรัฐ หน่วยงานกลางไปสู่ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา มาถึงผู้อำนวยการโรงเรียน
ก่อนจะถึงตัวเด็กซึ่งเป็นเรื่องที่ห่างไกลกันมาก
โดยต้องทำให้ส่งลงให้ความรับผิดชอบที่ไปถึงตัวนักเรียนโดยตรง” วรากรณ์ ระบุ

วรากรณ์ ขยายความว่า ที่ผ่านมานโยบายการศึกษาไทยผิดพลาดในเรื่องนี้
เพราะตัดเรื่องผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบต่อเด็กออก
รวมถึงตั้งสมมติฐานว่าผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาทุกคนเป็นคนดี
แต่กลายเป็นว่าเขตพื้นที่การศึกษากลายเป็นจุดใหญ่คุณให้โทษกับการย้ายครูหรือกระทั่งผู้อำนวยการเข้าออกพื้นที่ได้
เขตไหนผู้อำนวยการเขตฯ ดีก็พัฒนาเร็วมาก และถาหากเป็นไปในทางตรงกันข้ามก็จะมีปัญหาตามมาอีกมากมาย
ดังนั้น การจัดการศึกษาไม่สามารถแก้อะไรเพียงจุดใดจุดเดียวได้ ต้องแกสิ่งที่ผูกโยงเป็นวงจรการศึกษาทั้งระบบ

“เราครูมีทั้งหมด 4.5 แสนคน แต่กระจุกตัวอยู่ในโรงเรียนใหญ่ในเมือง
แต่โรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศที่มีนักเรียนไม่ถึง 200 คน ตามมาตรฐานต้องมีครูอย่างน้อย 7 คน
แต่ก็ไม่สามารถหาครูให้เพียงพอตามเกณฑ์ได้ เพราะไม่สามารถบังคับครูให้ย้ายโรงเรียนได้
ดังนั้นจึงต้องขยายข้าราชการตำรวจ หมอ หรืออื่นๆ ได้ตามหน้าที่ แต่ครูนั้นมีความเฉพาะ
ย้ายจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียน ซึ่งทางไปเพียง 3 กิโลเมตรก็ไม่ยอม” วรากรณ์ กล่าว

วรากรณ์ ระบุว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการเปลี่ยนการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี เมื่อประมาณ
10 กว่าปีก่อนมีการสอบบรรจุครูปีละกว่า 1 แสนคน จนไม่มีระบบคัดกรองที่ดีพอ
และเมื่อมีครูจำนวนมากก็มีปัญหาอื่นที่เชื่อมโยงกับเรื่องสวัสดิการที่กลายเป็นปัญหาหนึ่งครู
บางกองทุนเปิดโอกาสให้ครูสามารถกู้ยืมได้ โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
ขณะเดียวกันก็มีความเชื่อวาระรัฐบาลทุกรัฐบาลหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเข้ามาแก้ปัญหานี้ ดังนั้น
จึงเป็นปัญหาเรื้อรังที่ยากจะแก้ไขได้ หากไม่เริ่มวางรากฐานการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

“เป็นเรื่องน่าแปลกที่หน่วยงานดูแลสวัสดิการไม่เคยสนใจว่าครูแต่ละคนมีหนี้สินเท่าไร
เพราะไม่เคยมีการสำรวจมาก่อน ไม่เคยมีใครสั่งให้ดำเนินการเรื่องนี้ได้
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) ไม่สนใจเรื่องนี้
เพราะคิดว่าตัวเองมีหน้าที่ใหญ่อย่างเดียว คำถามง่าย ๆ คือทำไมข้าราชการกระทรวงอื่นไม่เคยมีปัญหานี้
ถึงเวลาที่จะต้องยกเครื่องเรื่องครูใหม่ใหม่มีความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบมากขึ้น”
ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบการกระจายอำนาจกล่าว

ที่มา [โพสต์ทูเดย์ 13 ก.ค.2558](#)